

LESBRIEF PIRATENZOON

Piratenzoon is het zevende boek van Rob Ruggenberg. In dit verhaal volg je Zain – zoon van een Marokkaanse piraat en een Nederlandse moeder – die op zee gevangen wordt genomen door Spanjaarden. Hij werkt als slaaf op een oorlogsschip en komt uiteindelijk in Zeeland terecht. Lukt het hem om terug te keren naar Marokko en zal hij zijn ouders ooit nog zien?

Via de opdrachten in deze lesbrief leer je de hoofdfiguren uit het boek – Zain, Kat en Splinter – beter kennen en ontdek je meer over de tijd waarin ze leefden. De opdrachten zijn in willekeurige volgorde te behandelen en zijn naar keuze in te passen in de les.

INHOUD LESBRIEF

OPDRACHT 1

Hoe help jij? (Klassikaal)

Kat en Splinter vinden Zain. Hij is er slecht aan toe. Zullen ze hem helpen en wat zou jij doen?

OPDRACHT 2

Zet het op papier! (Individueel)

Het mooie aan een boek lezen, is dat het verhaal in je hoofd tot leven komt. Maak een tekening of collage bij het fragment uit het verhaal.

OPDRACHT 3

De reis van Zain (Klassikaal of individueel)

Ontdek meer over de reis van Zain door te lezen in zijn logboek.

OPDRACHT 4

Wat kies jij? (Klassikaal)

Zain komt voor moeilijke keuzes te staan. Lees wat hij meemaakt en bedenk wat jij zou doen in zijn geval.

OPDRACHT 5

Welke held is jouw favoriet? (Individueel)

Doe de test en ontdek meer over Zain, Kat en Splinter.

OPDRACHT 6

Geluksamulet (Klassikaal en individueel)

Zain heeft iets bij zich dat geluk brengt. Leer meer over geluksamuletten en knutsel er zelf een!

OPDRACHT 7

Quiz (Individueel of in tweetallen)

Kennisquiz over de tijd waarin het verhaal zich afspeelt.

STARTPUNT

Laat op het digibord het [filmpje](#) 'Piratenzoon - Rob Ruggenberg' zien (te vinden op YouTube).

OPDRACHT 1 - HOE HELP JIJ?

Lees de proloog voor. Als u het boek niet heeft kunt u de proloog ook terugvinden in de bijlage.

Ontwikkelingsgebied: mondelinge vaardigheden, burgerschap

Duur: 10 minuten

Nodig: [proloog](#)

Vat het verhaal samen dat de leerlingen net hebben gehoord. Kat en Splinter vinden een jongen op het strand die er slecht aan toe is. Vraag het volgende aan de leerlingen:

- Zullen de broer en zus Zain gaan helpen?
- Wat kunnen ze doen om hem te helpen?
- Hoe denken ze dat het verhaal verder gaat?

Laat leerlingen op elkaar reageren, geef hen om de beurt de tijd om te vertellen wat zij denken en vinden. Stel ook deze vragen aan de klas:

- Zou het gevaarlijk zijn voor Kat en Splinter om Zain te helpen?
- Moet je iemand helpen als er gevaar dreigt? Waar om wel of niet?
- Heb jij weleens iemand geholpen? Wat heb je gedaan en waarom deed je dat?
- Ben je zelf weleens geholpen? Waarmee en hoe voelde je je toen?
- Waarom vind je het wel/niet belangrijk om anderen te helpen?

Rond het gesprek na ongeveer 5 minuten af en vat de meningen van de klas samen.

OPDRACHT 2 - ZET HET OP PAPIER!

Ontwikkelingsgebied: fantasie, creatieve ontwikkeling

Duur: naar eigen inzicht (minimaal 10 minuten, maar individueel af te ronden)

Nodig: papier, teken- en knutselpullen, [proloog](#)

Wat voor beelden roept de proloog op bij de leerlingen? Hoe zullen Kat en Splinter en de wolven eruitzien? Het mooie aan een boek lezen, is dat het verhaal vaak in je hoofd tot leven komt. Zien de leerlingen dit verhaal al voor zich? Laat ze een moment uit het verhaal kiezen dat ze net gehoord hebben en vraag of ze het kunnen tekenen of op een andere manier op papier kunnen zetten. Ze hoeven niet letterlijk te tekenen wat ze hebben gehoord, ze mogen ook iets maken dat bij het fragment past.

Vragen die je aan leerlingen kunt stellen om de fantasie te prikkelen voor ze aan de slag gaan:

- Krijg je een bepaald gevoel bij dit verhaal? Hoe beeld je dat uit?
- Welke kleuren vind je passen bij dit fragment uit *Piratenzoon*?
- Wie of wat laat je de hoofdrol spelen in je tekening? Kat, Splinter, Zain, de wolven of iets/iemand anders?
- In welke tijd speelt dit fragment zich ook al weer af? (1604). Zag alles er toen net zo uit als nu?

KNUTSELTIP

Zijn er leerlingen die liever een collage maken in plaats van een tekening? Laat ze in oude tijdschriften of op internet zoeken naar plaatjes die ze passend vinden voor hun collage. Een combinatie van tekeningen en foto's mag natuurlijk ook.

OPDRACHT 4 - WAT KIES JIJ?

Ontwikkelingsgebied: mondelinge vaardigheden, fantasie, burgerschap

Duur: 10 minuten

Zain komt tijdens zijn reis voor moeilijke keuzes te staan. Lees wat hij meemaakt en bedenk wat jij zou doen in zijn geval.

SITUATIE 1

Op een dag greep meneer Cemal Zain bij de arm. Zo zacht dat niemand anders het kon horen fluisterde hij dat hij een vijl nodig had. 'Jij bent de enige aan wie ik het kan vragen.'

'Een vijl?'

'Je hoort me toch. Zo klein mogelijk.'
Zain was geen dief. Hij had nooit gestolen. Bij de gedachte alleen al kreeg hij een rood hoofd. Hij begreep goed waar meneer Cemal de vijl voor wilde gebruiken. Hij wist ook dat de straf vreselijk zou zijn als hij of meneer Cemal betrapt werd.
(Uit *Piratenzoon*, blz 96)

Wat zou jij doen?

Meneer Cemal zit met kettingen en boeien vastgebonden aan een bank. Hij heeft Zain en andere jongens beloofd dat hij ze terug naar huis zal brengen. Zain is niet geboeid en mag vrij rondlopen in de boot om water en eten rond te brengen aan alle roeiers. Misschien is dit hun enige kans om ooit weg te komen uit deze situatie.

Wat zouden de leerlingen doen in Zains geval? Durven zij dit risico te nemen? Waarom wel? Of waarom niet? Laat leerlingen op elkaar reageren, geef hen om de beurt de tijd om te vertellen wat zij denken en vinden. Rond het gesprek na ongeveer 5 minuten af en kijk of lees wat Zain heeft gedaan.

'Twee dagen later op een bloedhete middag, kreeg hij de kans. De timmerlieden lagen tijdens hun siësta, hun middagdutje, in de schaduw van het castello. Ze sliepen. Hun gereedschap hadden ze laten liggen waar ze aan het werk waren.

Zain slenterde erlangs en zag half onder een plank een zaag, een hamer en een smalle vijl uitsteken. Hij pakte de doek die hij gebruikte om de drinkbekers schoon te maken en liep erheen. Achteloos gooide hij de doek over de vijl en liep door. Een halfuur later, toen hij er zeker van was dat niemand op hem lette, ging hij er weer heen. Met bonzend hart pakte hij de doek op en trok tegelijk de vijl onder de plank vandaan. Toen hij met zijn onder de doek verborgen buit terugliep naar het voorschip staarde meneer Cemal hem al aan.
'Ja?'

Zonder een woord te zeggen gaf Zain hem de doek. Meneer Cemal deed alsof hij zich bukte en liet de vijl tussen zijn benen glijden.

SITUATIE 2

Zain lag nog steeds op het bed. Hij had honger, en de geur van de uitgebakken spekjes was onverdraaglijk. Wat moest hij doen? Terwijl hij naar de houten planken van de wand staarde tolden de Koranverzen door zijn hoofd.

Eén zin bleef hangen. Een Korantekst die hij de andere roeislaven ook wel eens had horen gebruiken. Die riepen ze als ze iets eetbaars te pakken hadden gekregen dat mis-schien verboden was.

...als iemand door grote behoefte tot het eten van onrein voedsel wordt gedwongen, dus niet uit begeerte of de wens om te overtreden, dan is Allah vergevengszind en genadevol...

Was dit zijn ontsnappingsweg? Hij had grote behoefte en hij wérd min of meer gedwongen het vlees te eten. Als je hier geen varkensvlees eet ga je dood, had het meisje gezegd. Dat zou Allah toch niet van hem eisen?

(Uit *Piratenzoon*, blz 227)

Wat zou jij doen?

Zain is net wakker geworden in de hut van Kat en Splinter en erg verzwakt na een periode van weinig eten en een zwaar leven als slaaf. Eerst op zee in de enorme galei, daarna gevangen in het dorpje Sluis.

Wat zouden de leerlingen doen in Zains geval? Voor Zain is zijn geloof heel belangrijk. Snappen ze zijn dilemma? Waarom zou hij wel vlees mogen eten? Waarom niet? Laat leerlingen op elkaar reageren, geef hen om de beurt de tijd om te vertellen wat zij denken en vinden. Rond het gesprek na ongeveer 5 minuten af en kijk of lees wat Zain heeft gedaan.

Zain aarzelde nog even. 'Ik eet wat jullie eten,' zei hij toen met een zucht.

Dit keer at Zain wat rustiger, en hoe onrein het gebakken spek ook was, hij vond het lekker. Zelfs Splinter keek met een glimlach toe hoe hij smulde van de kaantjes en de sou-tenelle.

OPDRACHT 5 - WIE IS JOUW FAVORIETE HELD?

Ontwikkelingsgebied: zelfreflectie

Duur: 5-10 minuten

Nodig: Werkblad [Test: wie is jouw favoriete held?](#)

In *Piratenzoon* spelen naast Zain ook Kat en Splinter een heldenrol. De drie jongeren moeten zich keer op keer uit moeilijke situaties weten te redden. Laat de leerlingen de test doen om te ontdekken welk karakter hun favoriete held is.

OPDRACHT 6 - GELUKSAMULET

Ontwikkelingsgebied: levensbeschouwing en creatieve ontwikkeling

Duur: 30 minuten

Nodig: knutselmateriaal naar keuze

Zain ziet er ontzettend tegen op om naar de paleisschool in Istanboel te gaan. Helemaal sinds hij weet dat Ghalib – de jongen die hem al zijn hele leven pest – er ook heen gestuurd wordt. Hij vraagt graag de oude kokkin Mina om hulp. Zij geeft Zain een sieraad. Het is een zilveren handje. Mina legt uit dat het een *khmisa* is: de hand van Fatima, de jongste dochter van Mohammed. Als Zain het sieraad om zijn nek draagt, zal het hem beschermen tegen ongeluk.

Vraag aan de leerlingen of ze weten wat een amulet/talisman is. Vertel dat elk geloof/elke cultuur andere voorwerpen heeft waarvan geloofd wordt dat ze bescherming bieden tegen gevaar, ziekte en ongeluk. Licht een aantal voorbeelden uit, bijvoorbeeld:

Een nazar is een amulet in de vorm van een oog die volgens Helleens volksgeloof bescherming biedt tegen het boze oog. In het volksgeloof hebben mensen met helderblauwe ogen een blik die ongeluk brengt. Met de nazar kun je deze blik afwenden. Je komt deze amulet vooral tegen in het Midden-Oosten.

Een Surinaams winti-amulet beschermt de drager tegen boosaardige geesten/krachten. De amulet wordt tijdens ceremonies soms ingesmeerd met witte klei voor extra bescherming.

Worry dolls uit Mexico en Guatemala zijn kleine gelukspoppetjes die van wol, draad en gekleurd textiel worden gemaakt. Als kinderen ergens bang voor zijn of zich zorgen maken, vertrouwen ze hun gelukspoppetje dat voor het slapen toe, daarna leggen ze het poppetje onder hun kussen, zodat hun angsten of zorgen de volgende ochtend zijn weggenomen door hun *worry doll*.

Een **maneki neko** is een Japans gelukskatje. Het is een beeldje van een kat dat zijn linker- of rechterpootje (en soms allebei) heft. De betekenis verschilt per plek, maar de algemene opvatting is dat het linkerpootje in winkels klanten binnenhaalt en het rechterpootje geluk en rijkdom brengt.

Zo zijn er nog veel meer geluksbrengers, een klavertjevier bijvoorbeeld en wat denken de leerlingen van het geluksdubbeltje van Dagobert Duck? Maak op het digibord een woordweb en schrijf alle amuletten/geluksbrengers op die de leerlingen kennen.

Opdracht: Is het woordweb klaar? Dan mogen de leerlingen een eigen geluksamulet maken. Ze kiezen zelf hoe de amulet eruit komt te zien en waar ze 'm van maken, daarbij denken ze na over waar de amulet ze tegen beschermt of waarom/op welke manier hij geluk brengt. Als de geluksamuletten af zijn, presenteren de leerlingen hun creatie. Tijdens de presentatie vertellen ze wat hun amulet bijzonder maakt.

OPDRACHT 7 PIRATENZOON KENNISQUIZ

Ontwikkelingsgebied: geschiedenis en begrijpend lezen

Duur: 10 minuten

Nodig: werkblad [Piratenzoon kennisquiz](#) en pen of potlood

Piratenzoon speelt zich af tijdens de Opstand (Tachtigjarige Oorlog). Veel personages die in het verhaal voorkomen, hebben echt bestaan en alle gebeurtenissen zijn gebaseerd op de werkelijkheid. Test na het (voor)lezen van het boek wat de leerlingen weten over de Opstand en het beleg van Sluis. Deel het werkblad *Piratenzoon kennisquiz* uit en laat de leerlingen de meerkeuzevragen beantwoorden. Twijfelen ze over een antwoord? Dan kunnen ze de website [Piratenzoon.nl](#) raadplegen. Hier is veel achtergrondinformatie over het verhaal te vinden. Is iedereen klaar? Bespreek de antwoorden. Welke feiten zijn ze het meest bijgebleven?

ANTWOORDEN

1.b, 2.c, 3.c, 4.a, 5.b, 6.c, 7.c

Logboek Zain

2 mei 1602

Mijn vader heeft via zijn relaties in het buitenland geregeld dat ik naar de paleisschool in Istanboel mag. Ze zeggen dat dit een grote eer is omdat het de allerbeste opleiding is die er bestaat. Maar die hele school kan me gestolen worden: ik blijf liever thuis in Salee.

15 mei 1602

Ons kleine zeilschip is op weg naar de paleisschool in Istanboel. Toen ik aan boord kwam, zaten er al drie jongens op het schip, zij waren eerder opgestapt in Agadir. We zijn nu onderweg naar Tanger waar we nog meer jongens gaan ophalen.

2 juni 1602

Vlakbij Tanger werd ons schip overmeesterd door Spanjaarden. Ik heb een maand opgesloten gezeten in een oude gevangenis. Nu roeien we op een galei – een schip dat door roeiers wordt voortbewogen – al twee weken rondjes in de Baai van Cádiz. We varen nog niet uit omdat de nieuwelingen eerst moeten leren hoe ze moeten roeien.

12 juni 1602

Eindelijk hebben we de haven van Cádiz achter ons gelaten. Eerst voeren we richting het westen, maar vanochtend is de koers verlegd naar het noorden. In de verte, aan de rechterkant van de galei, ligt Portugal. In de verte zie ik witgele stranden met vissersbootjes. Zat ik daar maar op.

17 augustus 1602

We liggen al de hele zomer in een kleine, beschutte Portugese baai in de buurt van Lissabon. Scheepsbouwers en timmerlieden werken hard om de vaartuigen te repareren en klaar te maken voor de verdere tocht over zee, en voor de oorlog. De naam van onze galei wordt overgeschilderd in gouden letters: San Luis.

4 september 1602

We vervolgen onze route weer naar het noorden. Uit de gesprekken van de matrozen en de soldaten heb ik begrepen dat we moeten oppassen voor Engelse en Nederlandse oorlogsschepen die op de loer kunnen liggen. Waarschijnlijk rekenen de Engelsen en Nederlanders erop dat we langs de kust zullen varen, zodat we ons daar kunnen verstoppen in de inhammen en riviermondingen. Maar onze admiraal kiest voor de snelste route, dwars door de stormachtige Golf van Biskaje. Als dat maar goed afloopt...

13 september 1602

Langzaam kruipen we omhoog, langs de Bretonse rotskust, langs de gele stranden van Normandië, in de richting van het gebied dat het allergevaarlijkst is. Het Engelse Kanaal. Als de vijand ergens op de loer ligt, is het hier, in deze smalle zeestraat. De spanning aan boord is om te snijden.

9 oktober 1602

Voor de San Luis zien we de goudgele duinen van Vlaanderen liggen. Tussen die duinen in ligt de haven van Duinkerke. De Duinkerkers zijn bevriend met de Spanjaarden en vijanden van de Nederlanders. Als we de haven weten te bereiken, zijn we veilig.

12 oktober 1602

Zonder problemen konden we de haven van Duinkerke verlaten. We voeren een brede inham in die ons naar Sluis zou leiden. De inham werd steeds smaller en inmiddels kunnen de roeispanten de oevers bijna raken, zo smal is het water. We varen recht op een kasteel af dat wel zestien grote torens telt. Vlak voor het kasteel maakt het water een bocht naar rechts, we zijn bij de stad: Sluis.

Opdracht: Lees het logboek van Zain. Teken daarna op de kaart de route die hij aflegt.

TEST: WIE IS JOUW FAVORIETE HELD?

In *Piratenzoon* spelen naast Zain ook Kat en Splinter een heldenrol. Zij moeten zich keer op keer zelf uit de moeilijke situaties weten te redden. Welk karakter is jouw favoriet? Omcirkel steeds het antwoord dat jou het meeste aanspreekt.

Vraag 1

Splinter en Zain komen een aantal hongerige wolven tegen. De dieren grommen gevaarlijk en laten hun tanden zien. Hoe reageert jouw held?

- a. Mijn held wacht dit niet af en vlucht.
- b. Mijn held maakt zich groot en kijkt ze recht aan.
- c. Mijn held blijft staan en hoopt op een wonder.

Vraag 2

Kan jouw favoriete held tegen kou?

- a. Ja, mijn held loopt ook altijd op blote voeten.
- b. Nee, hij of zij kan daar maar niet aan wennen.
- c. Ja, daar is hij of zij wel aan gewend.

Vraag 3

Een vriend van jouw held heeft een kogel in zijn lijf. Er is geen dokter in de buurt, maar als die kogel er niet uitgaat, gaat hij dood. Helpt jouw held een vriend in nood?

- a. Ja, mijn held is heel zorgzaam en verzorgt de vriend zo goed mogelijk.
- b. Mijn held helpt hem, maar als er geen dokter is, houdt het wel een beetje op.
- c. Mijn held lost dit op, desnoods haalt hij die kogel er zelf uit.

Vraag 4

Als jouw held iemand wil redden die heel belangrijk voor hem is, zou hij of zij dan alles doen om die persoon te redden (zoals door stinkend water en afval zwemmen)?

- a. Het hangt ervan af hoe groot het gevaar is en hoe vies het water is.
- b. Ja, mijn held is niet te bang om zijn of haar handen vies te maken.
- c. Ja, mijn held doet alles voor mensen waar hij of zij veel om geeft.

Vraag 5

Stel jouw held komt in een oorlogssituatie - met veel honger en kou - iemand tegen die iets aanbiedt. Wat kiest jouw held dan?

- a. Iets waarmee hij of zij de wonden van vrienden kan verzorgen.
- b. Iets te eten, hij of zij heeft zo'n honger.
- c. Niets, jouw held regelt alles liever zelf.

Vraag 6

Wat vindt jouw held van paarden en kan hij/zij goed met deze dieren omgaan?

- a. Mijn held houdt enorm van paarden en kan er goed mee omgaan.
- b. Mijn held vindt er niet zo veel van, maar paarden zijn wel dol op hem of haar.
- c. Mijn held is bang voor paarden en paarden reageren ook niet goed op hem/haar.

Vraag 7

Splinter, Kat en Zain vinden een paard terwijl ze helemaal alleen zijn, geen eten hebben en er gevaar dreigt. Wat wil jouw held doen met het paard?

- a. Opeten en er paardenworst van maken.
- b. Verzorgen en houden voor de gezelligheid.
- c. Berijden, zodat jullie gemakkelijker kunnen reizen.

Vraag 8

De honger wordt de helden soms bijna te veel. Wat voor oplossing bedenkt jouw held voor dit probleem?

- a. Mijn held eet bloemen en planten, zoals paardenbloemen en soutenelle (zeekraal).
- b. Mijn held vist en zoekt het strand af naar zeehondjes die zijn verlaten door hun moeder.
- c. Mijn held maakt een hele handige vogelval en vangt zo af en toe een vogeltje.

Vraag 9

Als jouw held wordt achternagezeten door soldaten, die roepen: 'Blijf staan!', wat doet jouw held dan?

- a. Wegrennen en hopen dat hij of zij sneller is dan de soldaten.
- b. Wegrennen, want jouw held weet zeker dat hij of zij die soldaten wel kan afschudden.
- c. Jouw held stopt en luistert naar de soldaten.

Vraag 10

Er is een enorme brand uitgebroken in de hut van Kat en Splinter. Jouw held ontsnapt, maar gaat hij of zij terug om andere twee te halen die nog in de brandende hut liggen?

- a. Natuurlijk, jouw held gaat door het vuur voor mensen waar hij of zij omgeeft.
- b. Als het mogelijk is om ze nog te redden, dan gaat hij of zij terug.
- c. Jouw held denkt niet na in zo'n geval en rent hup die vlammenzee in.

**Bekijk hoeveel punten jouw antwoorden opleveren en
bekijk welke held jouw favoriet is.**

Vraag 1. a = 7, b = 5 en c = 3

Vraag 2. a = 3, b = 7 en c = 5

Vraag 3. a = 3, b = 5 en c = 7

Vraag 4. a = 5, b = 3 en c = 7

Vraag 5. a = 7, b = 5 en c = 3

Vraag 6. a = 3, b = 7 en c = 5

Vraag 7. a = 5, b = 3 en c = 7

Vraag 8. a = 3, b = 7 en c = 5

Vraag 9. a = 3, b = 5 en c = 7

Vraag 10. a = 7, b = 5 en c = 3

0 – 30 punten?

Jouw favoriete held is: Kat

Kat is een echte held. Ze heet eigenlijk Katrijne en is bijna 14 jaar. Stiekem valt ze als een blok voor Zain, met zijn mooie ogen. De relatie met haar broer is soms wat lastig. Ze maken vaak ruzie, want ze neemt niet graag iets van hem aan. Kat gaat dan ook graag alleen op pad, op zoek naar eten en waardevolle zaken. Kat helpt en verzorgt Zain meerdere keren, maar aan het einde van het verhaal redt ze hem en haar broer – met gevaar voor eigen leven – van de dood.

31- 50 punten

Jouw favoriete held is: Splinter

Splinter is de vier jaar oudere broer van Kat. Als zijn moeder sterft en vader vertrekt, voelt hij zich verantwoordelijk voor zijn zusje. Hij probeert haar te beschermen, maar vindt dat maar lastig (ze luistert nooit naar hem). Als hij Zain ontmoet, staat Splinter niet gelijk te springen om hem te helpen. Ze hebben het al best moeilijk, maar uiteindelijk helpt hij hem wel. Splinter lijkt soms wat stug, maar hij is een betrouwbare jongen die in geval nood altijd klaarstaat.

51 – 70

Jouw favoriete held is: Zain

In het begin van het verhaal is Zain nog niet zo dapper. Hij worstelt met zijn afkomst (als zoon van een Marokkaanse piraat en een Nederlandse moeder) en probeert niet op te vallen. Veel dingen overkomen hem en het onbekende maakt hem soms bang. Zain houdt niet van vechten, maar komt er al snel achter dat dat soms moet – ook als je dat niet wilt. Langzaam krijgt hij meer vertrouwen om voor zichzelf op te komen en om dingen te doen die hij eigenlijk eng vindt. Voor zijn vrienden en familie doet Zain veel, hij is ontzettend trouw.

PIRATENZOON KENNISQUIZ

Opdracht: Wat weet jij over de tijd waarin *Piratenzoon* zich afspeelt? Doe de quiz en ontdek het. Omcirkel steeds het juiste antwoord.

TIP

Twijfel je over een antwoord? Op Piratenzoon.nl vind je meer informatie over het verhaal.

Vraag 1

In welke eeuw speelt Piratenzoon zich af?

- a. De 16e eeuw
- b. De 17e eeuw
- c. De 18e eeuw

Vraag 2

Welke oorlog was er op dat moment gaande?

- a. De Eerste Wereldoorlog
- b. De Tweede Wereldoorlog
- c. De Opstand (Tachtigjarige Oorlog)

Vraag 3

Tijdens deze oorlog was er een strijd tussen twee geloven. Welke geloven waren dit?

- a. Tussen de moslims en de katholieken
- b. Tussen de joden en de katholieken
- c. Tussen de protestanten en de katholieken

Vraag 4

Wat gebeurde er tijdens het beleg van Sluis?

- a. Prins Maurits probeerde de stad uit te hongeren
- b. Prins Maurits stuurde extra soldaten om de stad te overmeesteren
- c. Prins Maurits verplichtte iedereen om binnen te blijven

Vraag 5

Hoe lang duurde dit beleg?

- a. 3 weken
- b. 3 maanden
- c. 3 jaar

Vraag 6

Slaven die geen eten kregen van de Spanjaarden, probeerden te overleven door soutenelle te eten.

Wat is dat?

- a. Tulpenbollen
- b. Spek
- c. Zeekraal

Vraag 7

Hoe eindigde het beleg van Sluis?

- a. De Spanjaarden gaven zich over en verlieten de stad zonder wapens en geld
- b. De Spanjaarden gaven zich over en kregen voor elke slaaf geld
- c. De Spanjaarden gaven zich over en verlieten de stad met wapens en zonder geld

Zeeuws-Vlaanderen augustus 1604

De wolven kwamen uit de richting van Oostburg. Daar hadden ze gedronken uit de kapotgeschoten put op de markt en nu hadden ze honger. De wolven waren lichtbruin, maar als het zonlicht op hun modderige vacht viel leken ze eerder grijs. In de leeggeroofde huizen van Oostburg was geen mens meer te bekennen, geen hap eten te vinden, dus verlieten de wolven het oude stadje en draafden ze naar het verdronken land.

Daar waar vroeger mensen hadden gelopen, langs de strandjes en op de schorren, spoelden nu en dan lijken aan, meestal van Spaanse soldaten, soms van Nederlandse matrozen, en een enkele keer ook van een burger die uit Sluis had proberen te ontsnappen en was verdronken. Het maakte de wolven niet uit. Al wekenlang vulden ze hun magen met stinkend, gezwollen mensenvlees.

Nooit eerder had dit gebied er zo wanhopig verlaten uitgezien, een verzameling doodse en kale eilandjes, die bij elke vloed onder water liepen. Alleen de ruïnes van de oude dorpskerken staken dan nog boven de golven uit. Als de eb inzette en de zee zich terugtrok, bleven de dode lichamen achter, rottend in het slijk van de krekens en de slikken.

De wolven waren niet de enigen die op de lijken aasden. In de verte rende een meisje langs de vloedlijn, op blote voeten, haar lange rok hoog opgetrokken, haar benen wit afstekend tegen het grijs van de golven.

Als er lichamen aanspoelden wilde het meisje er als eerste bij zijn. Steeds vaker vond ze menselijke resten waar de wolven al van hadden gevreten, of waar een troep krijsende meeuwen op zat. Dan draaide ze zich om en liep ze weg. Zoiets wilde ze niet aanraken.

Daarom hield het meisje nauwlettend het getij in de gaten. Ze wachtte niet meer tot het eb was maar begon haar dagelijkse zoektocht eerder, voor de kentering, als de vloed nog niet zijn hoogtepunt had bereikt. Daardoor was ze de wolven vaak te vlug af.

Als je Kat bezig zag, knielend in het natte zand, naast zo'n gesneuveld soldaat of verdronken zeeman, zou je denken dat het meisje haar hele leven nooit anders had gedaan dan lijken beroven. Bij de een sneed ze snel de ijzeren knopen van zijn jasje, bij een ander trok ze handig de leren laarzen van de voeten. En bij iedere dode zocht ze de zakken na of daar iets van waarde in zat.

Kat gaf de voorkeur aan Spaanse lijken, want die droegen meestal schonere kleren dan de Nederlanders. Niets was zo smerig als in een goor hemd te moeten grabbelen omdat er misschien iets op die ijskoude borst hing – soms

een zakje met munten, soms een zilveren medaillon.

Nooit meer keek ze de doden in het gezicht. In het begin had ze dat wel gedaan, maar de uitdrukkingen van die bleke gezichten bleven haar achtervolgen, tot in haar slaap toe.

Het ergste was als ze een soldaat vond die nog leefde. Dan moest ze wachten tot Splinter kwam. Die verloor de man dan uit zijn lijden, zoals hij dat noemde. Het kwam er meestal op neer dat haar broer de keel van de soldaat doorsneed. Splinter haatte soldaten, of het nu spanjolen waren of Nederlanders.

Toen Kat dat een paar keer had gezien wachtte ze niet meer op haar broer. Als ze zo'n halfdode soldaat vond doorzocht ze snel zijn kleren en liet hem dan gewoon achter. De volgende dag was de man meestal verdwenen, meegenomen door de vloed of verslonden door de wolven. Op de een of andere manier vond Kat dat minder erg.

Vandaag liep Splinter een eind achter haar, op zijn gemak. Het rennen liet hij aan zijn zus over. Hij droeg twee lege jutezakken over zijn schouder, en achter zijn riem stak het Spaanse ruiterspistol dat Kat maanden geleden op een dode officier had gevonden.

Kat heette eigenlijk Katrijne, maar niemand noemde haar zo. Ze was bijna veertien. Waarom Splinter Splinter heette wist geen mens. De jongen was vier jaar ouder dan zijn zus. Ze hadden vaak ruzie; ze luisterde niet, ze deed nooit wat hij wilde.

De wolven zagen het lichaam het eerst – maar ze konden er nog niet bij. Het lijk lag op een hoge zandplaat. De geul tussen die plaat en het strand was smal, maar wel diep. Het terugtrekkende zeewater golfde er met hoge snelheid doorheen. Maar de wolven waren slim; ze wisten dat de geul nu snel zou opdrogen en dat ze er dan doorheen zouden kunnen. Deze prooi zou hun niet ontgaan.

De leider van de roedel was een oude wolf met een vurig litteken dwars over zijn snuit. Zijn linkeroog was ontstoken en traande. De hele winter had hij de troep geleid, maar toen de lente aanbrak was de groep uiteengevallen. Nu had hij nog maar twee wijfjes over en drie jonge mannetjes, die hem steeds uitdaagden.

Daardoor was hij agressiever dan hij anders zou zijn geweest. En onvoorzichtiger.

Kat zag de zes stipjes in de verte en bleef staan, kromgebogen, de handen op de knieën, hijgend. Toen ze op adem was gekomen en opkeek waren de stipjes er nog steeds. Meestal maakten de wolven dat ze wegwamen als ze haar zagen, maar nu niet. Ze keek om. Splinter liep nog steeds achter haar.

Een kille windvlaag waaide over het kale strand. Kat hui-verde. Het was augustus, maar het leek wel of de zomers ieder jaar kouder werden. Ze begon weer te rennen.

Toen ze de wolven naderde aarzelde ze. Waarom liepen ze niet weg? Kat kende de verhalen over hongerige wolven die overal in Vlaanderen mensen aanvielen. Maar hier aan zee had ze dat nooit meegemaakt.

Ze keek naar het lijk op de zandplaat – dat was geen sol-daat, dat zag ze zo wel. De dode lag op zijn buik. Hij was klein, hij had een vreemde gele broek aan en een roodge-streept hemd. Zoiets droegen soldaten niet en matrozen ook niet.

Kat zag dat de wolven heen en weer drementen en haar argwanend bekeken. Ze bleef staan. Wat was er met die wolven? Kon ze niet beter weggaan? Dit lijk, met die rare kle-ren, zou waarschijnlijk toch niets opleveren. Of wel?

Ze spreidde haar armen, maakte zich breed en deed een sprong naar voren.

‘Oeeeeh!’ schreeuwde ze.

Geschrokken deinsden de wolven terug, maar ze vluchtten niet weg. Ze ontblootten hun gele tanden en grauwden naar het meisje.

Kat keek om. Splinter had gezien wat er gebeurde en kwam aanhollen, terwijl hij probeerde het Spaanse pistool te laden. ‘Ga weg daar,’ riep hij.

Kat deed een paar stappen terug.

Alsof hij voelde dat het meisje bang was, kwam de oude wolf naar voren, langzaam, stap voor stap. Hij hield zijn kop laag, maar Kat zag zijn gele ogen; het ene oog glinsterde, voor het andere hing een bleke waas. Ze slikte. Haar knieën begonnen te trillen.

Achter haar knielde Splinter op het strand. Hij legde het Spaanse pistool naast zich op het zand en pakte zijn tondel-doos. Twee tellen later had hij vuur.

De wolf was nog maar vijf, zes stappen van Kat vandaan. Ze rook hem, een ranzige lucht, als van bedorven spek. Ze deed nog een stap naar achteren, en nog een. Het zweet brak haar uit, haar mond werd droog. Ze zag het rode litte-ken dat over de snuit van de wolf liep, ze zag zijn opgetrok-ken lippen, de gore vleesresten tussen zijn hoektanden, het roze speeksel dat uit zijn mondhoek droop.

Toen de oude wolf ineendoek, zijn spieren spande voor de sprong, richtte Splinter het Spaanse pistool op hem.

Knal!

Voordat de wolf de kans kreeg om te springen werd zijn schedel doorboord door een kleine loden kogel. Zijn kop knakte opzij en het dier viel om, zonder enig geluid te geven.

De andere wolven sloegen op de vlucht. Kat liet zich op het natte zand zakken en gaf over.

Terwijl Splinter zwijgend het pistool opnieuw laadde, veegde Kat het slijm van haar mond. Ze zuchtte diep en stond toen op om naar het lijk op de kleine zandplaat te kijken.

Het lijk was overeind gaan zitten en staarde hen aan.

‘Amai,’ riep Splinter, terwijl hij het pistool richtte. ‘Die man leeft nog.’

Maar het was geen man die daar op het zand zat – het was een jongen. Hij was vel over been, zo mager dat Kat bijna door hem heen kon kijken. Het was alsof zijn hoofd los op zijn nek wiebelde. Zijn wangen waren ingevallen. Ze leken wel hol, alsof hij alle lucht uit zijn mond had gezogen. Zijn gezicht en armen hadden een bronzen kleur, als van een jonge ree. Zijn zwarte haren piekten alle kanten op.

Splinter liet het pistool weer zakken. ‘Dat is geen span-jool,’ zei hij langzaam. ‘Dat is een moor.’

De magere jongen ging moeizaam op zijn knieën zitten. Hij sperde zijn ogen wijd open – ze waren groen. Het waren de wonderlijkste ogen die Kat ooit had gezien.

Ze hield haar adem in.

De jongen stak zijn dunne armen naar hen uit. De mouwen van zijn roodgestreepte hemd fladderden in de zee-wind.

‘Help me,’ stamelde hij. ‘Ik heet Zain. Help me. Alsje-blijft.’

BRON

Deze proloog is het begin van het boek *Piratenzoon*.